

Schoolpsychologen Hanneke Visser en Odeth Bloemberg:

‘Neem tijd voor reflectie’

Na tien weken lockdown zijn de scholen voorzichtig weer opengegaan. Wat heeft het voor leerlingen betekend dat ze zo onverwacht de vaste structuur van school, hun docenten en hun klasgenoten hebben moeten missen? En wat kunnen scholen nu voor ze doen?

Niet alleen cognitief, ook sociaal-emotioneel heeft de lockdown gevolgen voor leerlingen en docenten. Schoolpsychologen Hanneke Visser en Odeth Bloemberg hielden gedurende de lockdown de vinger aan de pols. Visser: “Ik zie een gemengd beeld. Veel leerlingen hebben het thuis heel goed gedaan. Er zijn leerlingen die thuis minder goed tot leren kwamen, maar er is ook een groep leerlingen die juist heeft gefloreerd bij de rust van het thuiswerken, die een boost kreeg in zelfstandigheid en hun geloof in eigen kunnen.”

ONDERBUIKGEVOEL

Hoe kom je als school te weten hoe het met iedereen gaat? Daarvoor hebben Visser en Bloemberg een belangrijke tip: zorg dat er een plek is waar leerlingen en docenten hun ideeën, vragen of twijfels kwijt kunnen. De ouderwetse ideeënbus misschien wel, die tot de zomervakantie blijft staan. “Of schrijf een enquête uit, onder docenten, leerlingen en ouders. Vraag naar de voor- en nadelen van de lockdown, hoe hebben ze het ervaren, wat wel werkte en wat niet en waarom. Daar kunnen we veel van leren. Vraag aan de leerlingen wat ze zouden zeggen als ze minister-president Rutte een advies mogen geven over

Drs. Odeth Bloemberg-van den Bekerom is Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP/schoolpsycholoog. Ze werkt bij De Onderwijsspecialisten, een stichting van scholen in het speciaal onderwijs. Daarnaast is ze plaatsvervangend hoofdopleider bij de opleiding tot schoolpsycholoog bij het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen Nijmegen.

de toekomst van het onderwijs. Leerlingen hebben zoveel goede ideeën!” Natuurlijk is er ook zonder enquête het een en ander bekend. Bloemberg: “Docenten hebben door het online onderwijs vaak een nieuw inzicht in hun leerlingen gekregen. Met videobellen zie je soms een heel andere kant van leerlingen. Activeer het onderbuikgevoel van docenten: maken zij zich zorgen?” Het zorg- of ondersteuningsteam speelt een belangrijke rol: samen kun je doorpakken. Bloemberg: “Betrek vooral ook de leerlingen zelf erbij en bevestig hen. De mentor is daarvoor de eerst aangewezen persoon. Die ziet de leerlingen regelmatig, dat is iemand die zij vertrouwen.”

ANDERE DYNAMIEK

De huidige situatie op veel scholen – werken met een halve klas, terwijl de andere helft thuis zit – heeft zo zijn eigen uitdagingen. Bloemberg: “Contact houden is belangrijk. Betrek de thuiszittende groep bij je lessen. Zorg dat je geen subgroepjes krijgt, maar dat het één klas blijft. Ik ken een leraar die de dag begint en eindigt met videobellen, waarbij de leerlingen elkaar gedag zeggen en vertellen wat ze gaan doen of gedaan hebben. Zo geven ze het stokje aan elkaar over. Vraag je leerlingen hoe zij dat zouden willen doen.”

“Groepsdynamisch is het interessant om met kleine groepjes te werken”, vertelt Visser. “Je kunt erover nadenken welke leerlingen je bij elkaar zet. Leerlingen die elkaar niet vanzelf opzoeken, kunnen nu op een andere manier met elkaar kennismaken. Je kunt de groep op school een presentatie laten maken die ze aan de leerlingen thuis

‘Er is een groep leerlingen die juist heeft gefloreerd bij de rust van het thuiswerken’

laten zien. Of vragen wat de leerlingen de afgelopen weken thuis geleerd hebben en of ze daar een uitleg-filmpje van willen maken. Ik hoop dat we niet te snel weer helemaal open gaan. Deze situatie biedt zo veel ruimte om te experimenteren.”

HUMOR EN VEERKRACHT

Naarmate de scholen verder opengaan, wordt het verleidelijker om weer te gaan doen wat we altijd deden. Dat zouden de schoolpsychologen jammer vinden. Neem een moment van reflectie, is hun advies. “Dit is hét moment om nieuwe routines te ontwikkelen. Als je nog geen studiedag hebt gehad, plan die dan alsnog op korte termijn”, aldus Visser. Tijdens zo’n studiedag zou het niet alleen over didactiek of leerachterstanden moeten gaan, maar ook over de drieslag relatie, autonomie en competentie. Het afstandsonderwijs deels behouden, zien de schoolpsychologen zeker als optie. Visser: “College volgen kan voor leerlingen bijvoorbeeld heel prettig zijn: anoniem luisteren en op deze manier kennis verwerven. Je zou kunnen differentieren in het team: zoals er leerlingen zijn die juist floreren bij afstandsonderwijs, geldt dat ook voor docenten.”

Dr. Hanneke Visser-van Balen is Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP/schoolpsycholoog. Ze heeft gewerkt in het voortgezet onderwijs in Rotterdam en is nu verbonden aan het OPDC Utrecht. Daarnaast is zij plaatsvervangend hoofdopleider bij de postmasteropleiding tot schoolpsycholoog bij het RINO Amsterdam.

‘Dit is hét moment om nieuwe routines te ontwikkelen’

Bloemberg vult aan: “Sommige docenten kunnen geweldig vertellen, anderen zijn heel goed in het coachen van leerlingen. Vraag je af wat de kwaliteiten zijn binnen je team en hoe je die beter kunt gebruiken voor de school.” Dit is het moment om een beroep te doen op de veerkracht en creativiteit van leerlingen en docenten, besluit Visser. “Verwerk de afgelopen periode door samen het gesprek aan te gaan. En laten we ons niet haasten. Er zijn veel jongeren die moeite hadden om mee te komen in de snelheid en drukte van de maatschappij. Laten we niet teruggaan naar DAT normaal.”

→ Voor enquête-ideeën kunt u mailen naar hannekevisser@rino.nl.